

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i

MEDIE- OCH KOMMUNIKATIONSVETENSKAP

Media and Communication Studies

Studieplanen är utfärdad den 3 maj 2007 (CF 62-245/2007).¹ Den har senast ändrats den 19 oktober 2022 (ORU 2022/04389).²

Med stöd av 6 kap. 26 § högskoleförordningen (1993:100, HF) föreskriver Örebro universitet följande.

1 Ämnesbeskrivning

Medie- och kommunikationsvetenskapen intresserar sig för den medierade kommunikationens roll för kultur och samhälle. Den inriktas mot studier av de villkor som präglar mediernas framväxt och utbredning och den betydelse detta har för såväl individer som de olika institutionaliserade verksamheter som kännetecknar samhället.

Medie- och kommunikationsvetenskapens utbildning på forskarnivå vid Örebro universitet inriktas mot den medierade kommunikationens former och villkor. Studierna sker inom något av ämnets tre profilområden: Diskurs, kommunikation och medier, Film och medier och Strategisk kommunikation. Med koppling till samhällsrelevanta medie- och kommunikationsfrågor aktualiserar både kurser och avhandlingsprojekt olika aspekter av social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Forskarutbildningen i medie- och kommunikationsvetenskap möjliggör för doktoranden att fördjupa sina kunskaper i ämnets teoretiska och metodologiska traditioner och aktuella forskningsområden. Den ger samtidigt möjligheter till vetenskaplig specialisering i relation till det valda avhandlingsprojektet.

2 Examensmål

Examensmålen framgår av [bilaga 1](#) till denna studieplan. De olika utbildningsmomenten ska tillsammans ge doktoranden förutsättningar att uppfylla samtliga examensmål. Närmare hänvisningar till målen ges i examenskraven i avsnitt 5 och 6.

3 Antagning till utbildningen - behörighet och urval m.m.

Bestämmelser om behörighet och urval finns i [bilaga 2](#) till denna studieplan. Om antagning i övrigt, se universitetets antagningsordning.

---

¹ Fakultetsnämnden för humaniora och socialvetenskap.

² Fakultetsnämnden för humaniora och socialvetenskap.

4 Allmänt om utbildningens upplägning³

Det finns två utbildningar på forskarnivå – en som avslutas med doktorexamen (240 högskolepoäng, motsvarande fyra års utbildning på heltid) och en som avslutas med licentiatexamen (120 högskolepoäng, motsvarande två års utbildning på heltid).

Utbildningen består huvudsakligen av kurser och av arbete med avhandling respektive uppsats, vilka examineras genom prov respektive disputation. Den studerande förutsätts delta aktivt i seminarier och andra stödjande moment under hela studietiden. Den studerande rekommenderas vidare att ta tillvara de tillfällen som erbjuds att bevista gästföreläsningar m.m. inom universitetet samt att delta i och medverka vid nationella och internationella konferenser.

För varje doktorand utses minst två handledare, som ska ge stöd åt doktoranden under utbildningen.⁴ En av dem utses till huvudhandledare. Studiernas närmare upplägning bestäms i en individuell studieplan.

Utöver kraven i den allmänna studieplanen kan doktoranden ha särskilda krav för sin utbildning, exempelvis kurser som är obligatoriska inom ramen för en forskarskola, vilka ska framgå av den individuella studieplanen. Fördelningen mellan kurser/prov och avhandling/uppsats ska likväl vara i enlighet med utbildningens upplägning.

Poängöversikt

Översikt över utbildningens upplägning och examenskraven	Kurser/prov, högskolepoäng		Avhandling respektive uppsats, högskolepoäng	Summa högskolepoäng
	Obligatoriska	Valbara		
Doktorexamen	42,5	32,5	165	240
Licentiatexamen	42,5	17,5	60	120

5 Examenskrav för doktorexamen, 240 hp

För doktorexamen fordras att doktoranden

- dels har blivit godkänd vid prov⁵ om 75 högskolepoäng som ingår i kurskraven nedan,
- dels har fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) motsvarande 165 högskolepoäng godkänd. Avhandlingen skall försvaras muntligen vid en offentlig disputation.⁶

Obligatoriska kurser, sammanlagt 42,5 hp

Medieforskningens klassiker, 7,5 hp

Kurs och prov ska avse den första delen av mål D1 och D10, bilaga 1.

³ 6 kap. 4, 5, 28 och 29 §§ HF samt lokala riktlinjer för upplägningen av utbildningen på forskarnivå

⁴ För doktorander som har börjat sin utbildning före den 1 juli 2007 gäller inte högskoleförordningens krav om minst två handledare, utan den äldre bestämmelsen om minst en handledare (p 18 övergångsbestämmelserna till SFS 2006:1053).

⁵ 6 kap. 32 § HF

⁶ 6 kap. 5 och 33 §§ HF

Kvalitativa metoder, 7,5 hp

Kurs och prov ska avse mål D2, D3, D9 och den första delen av mål D10, bilaga 1.

Aktuell film/medieteori och forskning⁷, 15 hp

Kurs och prov ska avse mål D1, den del av mål D3 som behandlar förmågan till vetenskaplig analys och syntes, den del av mål D4 som behandlar förmågan att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, D7, den del av mål D9 som behandlar förmågan att visa intellektuell självständighet, och den del av mål D10 som behandlar förmågan att visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, bilaga 1.

Vetenskapsteori, 7,5 hp

Kurs och prov ska avse mål D3 och D10, bilaga 1.

Forskningsetik och god forskningssed, 5 hp

Kurs och prov ska avse mål D9 och D10, bilaga 1

Valbara kurser, sammanlagt 32,5 hp

Vilken/vilka kurser som en doktorand ska läsa bestäms utifrån doktorandens behov med hänsyn till målen. Valet av kurser planeras av den studerande i samråd med handledaren och bestäms i den individuella studieplanen.

Block I: Breddande och fördjupande teori- och ämneskurser, 12,5-20 hp

Blockets kurser och prov ska avse mål D1, D7 och D10, bilaga 1.

Block II: Breddande och fördjupande metodkurser, 12,5-20 hp

Blockets kurser och prov ska avse mål D2 och den första delen av mål D4, bilaga 1.

Block III: Att forska och utbilda, 0-7,5 hp

Blockets kurser och prov ska i förekommande fall avse ett eller flera av målen D8, D9 och D10, bilaga 1.

Doktorsavhandling och disputation, 165 hp

Vid disputationen ska bedömningen av doktorsavhandling och försvar avse samtliga mål för doktorsexamen, bilaga 1.

6 Examenskrav för licentiatexamen, 120 hp

Licentiatexamen är slutexamen för den som är antagen till licentiatutbildning. Även den som är antagen till utbildning för doktorsexamen har rätt att ta ut licentiatexamen, som etappexamen.⁸ Examenskraven i detta avsnitt gäller både slutexamen och etappexamen.

För licentiatexamen fordras att doktoranden

- dels har blivit godkänd vid de prov⁹ om 60 högskolepoäng som ingår i kurskraven nedan,
- dels har fått en vetenskaplig uppsats godkänd som motsvarar 60 högskolepoäng.¹⁰

---

⁷ Tidigare benämnd Litteraturkurs

⁸ Universitetets lokala examensföreskrifter

⁹ 6 kap. 32 § HF

¹⁰ 6 kap. 5 § HF

För kurser och block som är gemensamma för licentiat- och doktorsexamen, se mål och beskrivningar i avsnitt 5.¹¹

Obligatoriska kurser, sammanlagt 42,5 hp

De obligatoriska kurserna är samma som för doktorsexamen (se avsnitt 5).

Valbara kurser, sammanlagt 17,5 hp

Vilken/vilka kurser som en doktorand ska läsa bestäms utifrån doktorandens behov med hänsyn till målen. Valet av kurser planeras av den studerande i samråd med handledaren och bestäms i den individuella studieplanen.

Block I: Breddande och fördjupande teori- och ämneskurser, 7,5-10 hp

Block II: Breddande och fördjupande metodkurser, 7,5-10 hp

Vetenskaplig uppsats

Vid examination av uppsatsen ska bedömningen avse samtliga mål för licentiat-examen, bilaga 1.

7 Ytterligare information

Ytterligare information om reglerna för utbildningen på forskarnivå finns på universitetets webbplats. Där finns bl.a. universitetets antagningsordning och annan information om nationella och lokala regler.

- - -

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Den allmänna studieplanen träder i kraft den 1 juli 2007.

Doktorander som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2007

Doktorander som har påbörjat forskarutbildning före den 1 juli 2007 fortsätter sin utbildning enligt de nya reglerna för utbildning på forskarnivå. Doktoranderna får som huvudregel examen från den nya utbildningen.¹²

- - -

De ändringar som har beslutats den 22 februari 2010 träder i kraft samma dag.

De avser dels att p. 7.2 andra stycket stryks med följd att inledande högskolepedagogisk utbildning för doktorander enligt 6 kap. 33 §§ HF får ingå i utbildningen i fortsättningen, dels att inriktningen mot demokrati tas bort.

Doktorander antagna före den 1 januari 2010 fortsätter sin utbildning enligt äldre bestämmelser. Även dessa doktorander har dock rätt att inom det tidigare gällande utrymmet för valbara kurser räkna in poäng från inledande högskolepedagogisk utbildning enligt ovan.

- - -

De ändringar som har beslutats av rektor den 19 oktober 2010 träder i kraft den 1 januari 2011. De föranleds av ändringar i högskoleförordningen, men medför inga sakliga ändringar i studieplanen.

- - -

Ändringen av den allmänna studieplanen den 24 april 2014 träder i kraft den 1 juni 2014. Ändringen avser en revidering av den allmänna studieplanen enligt den nya mallen, varigenom bl.a. utbildningens olika moment tydligare knyts till de skilda examensmålen

---

¹¹ Eftersom licentiatexamen kan vara en etappexamen på vägen mot doktorsexamen bör licentiatkurserna liksom doktorskurserna vara kopplade till målen för doktorsexamen, se vidare riktlinjerna för allmänna studieplaner för utbildning på forskarnivå.

¹² P 1 övergångsbestämmelserna till SFS 2006:1053

(främst avsnitt 5 och 6). Därutöver har antalet högskolepoäng för den obligatoriska kursen Kvalitativa metoder justerats och därmed också fördelningen av poäng mellan obligatoriska respektive valbara kurser för både doktors- och licentiatexamen. Kursen Litteraturkurs har bytt namn till Aktuell film/medieteori och forskning. Vidare ska urval vid antagning i fortsättningen grundas på en projektbeskrivning, se avsnitt 3 B bilaga 2.

Doktorander antagna före den 1 maj 2014 slutför sin utbildning enligt äldre examenskrav. Om en doktorand begär det och det är lämpligt kan i den individuella studieplanen beslutas att doktoranden ska gå över till utbildning enligt de nya examenskraven.

- - -

Rättelsen den 24 juni 2014 avser ett skrivfel i avsnitt 6 andra stycket, där summan högskolepoäng för prov rätteligen ska vara 60.¹³

- - -

De ändringar som har beslutats av fakultetsnämnderna den 3, 4 och 12 september 2019 träder i kraft den 1 oktober 2019. Beslutet medför inga ändringar i sak.

- - -

Ändringen av den allmänna studieplanen den 10 juni 2020 träder i kraft den 1 september 2020. Ändringen avser ämnesbeskrivningen (avsnitt 1) och beslutet medför inga ändringar i sak.

- - -

Ändringen av den allmänna studieplanen den 19 oktober 2022 träder i kraft den 1 januari 2023. Ändringen avser ämnesbeskrivningen (avsnitt 1), den särskilda behörigheten med anledning av att begreppet C-nivå inte längre används (Bilaga 2) samt tillägget av den obligatoriska kursen Forskningsetik och god forskningssed, 5 hp (avsnitt 4, 5 och 6). För examenskravet mot såväl doktorexamen som licentiatexamen medför det senare en ökning av antalet obligatoriska kurser med 5 hp och en motsvarande minskning av antalet valbara kurser.

Redan antagna doktorander slutför sin utbildning enligt äldre examenskrav. Om en doktorand begär det och det är lämpligt kan i den individuella studieplanen beslutas att doktoranden ska gå över till utbildning enligt de nya examenskraven.

---

¹³ Rättelsen skrevs in 2021 02 15 och registrerades i ärende ORU 2021/01200.

Examensmål¹⁴

Mål för DOKTORSEXAMEN	Mål för LICENTIATEXAMEN
För doktorsexamen ska doktoranden	För licentiatexamen ska doktoranden
<i>Kunskap och förståelse</i>	<i>Kunskap och förståelse</i>
D1 visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och	L1 visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.
D2 visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.	L2 (för motsvarighet till D2 se L1 andra delen)
<i>Färdighet och förmåga</i>	<i>Färdighet och förmåga</i>
D3 visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,	L3 (direkt motsvarighet till D3 saknas)
D4 visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,	L4 visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
D5 med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,	L5 (direkt motsvarighet till D5 saknas, se dock L4 andra delen)
D6 visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,	L6 visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
D7 visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och	L7 (jfr L11)
D8 visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.	L8 visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.
<i>Värderingsförmåga och förhållningssätt</i>	<i>Värderingsförmåga och förhållningssätt</i>
D9 visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och	L9 visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
D10 visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.	L10 visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
	L11 visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling (jfr D7).

¹⁴ Utdrag ur examensordningen, bilaga 2 högskoleförordningen (1993:100)

Antagning till utbildning på forskarnivå - behörighetskrav

1 Tillträdeskrav - högskoleförordningen

Till utbildning på forskarnivå får endast så många doktorander antas som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering enligt reglerna i högskoleförordningen.¹⁵

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att sökanden

1. har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som universitetet kan ha föreskrivit, och
2. bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.¹⁶

2 Behörighetskrav

2.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Universitetet får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.¹⁷

Övergångsregler

Även den som har en *utbildning eller examen från grundläggande högskoleutbildning* som motsvarar behörighetskraven ovan ska vara behörig.¹⁸ Undantag från behörighetskraven får göras även i dessa fall, om det finns särskilda skäl.¹⁹

---

¹⁵ 7 kap. 34 § HF

¹⁶ 7 kap. 35 § HF

¹⁷ 7 kap. 39 § HF

¹⁸ P 10 övergångsbestämmelserna till SFS 2006:1053

¹⁹ Tidigare övergångsbestämmelse P 11 till SFS 2006:1053 har upphört sedan utgången av juni 2015.

2.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet för att bli antagen till utbildning på forskarnivå i ämnet har den som i sin högskoleutbildning har godkänt betyg på kurser om minst 120 högskolepoäng, inklusive självständigt arbete både för kandidatexamen och på avancerad nivå, i medie- och kommunikationsvetenskap eller motsvarande huvudområde. Särskild behörighet har även den som inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Övergångsregler

Även den som har en utbildning eller examen från grundläggande högskoleutbildning som motsvarar behörighetskraven enligt föregående stycke ska vara behörig.²⁰

2.3 Förmåga i övrigt att tillgodogöra sig utbildningen

Bedömningen av om sökanden har sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen ska göras utifrån sökandens utbildning och annan tidigare verksamhet samt de uppsatser och andra självständiga arbeten av vetenskaplig karaktär som sökanden har gett in (jämför bedömningsgrunder enligt universitets urvalsföreskrifter nedan).

3 Urval mellan sökande

Urval ska göras med hänsyn till de sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Universitetet bestämmer vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig utbildningen.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande.²¹

Bedömningsgrunder vid urval²²

Bedömningsgrunderna A - B syftar till att möjliggöra en prövning av sökandens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. De bör därför vara relevanta för sökandens möjlighet att senare uppnå målen med utbildningen. Målen beskrivs i bilaga 1 till denna allmänna studieplan.

---

²⁰ P 10 övergångsbestämmelserna till SFS 2006:1053

²¹ 7 kap. 41 § HF

²² Lokala föreskrifter om urval till utbildning på forskarnivå m.m.

A Utbildning och annan tidigare verksamhet – formella meriter

Bedömningen grundar sig på ingivna intyg och betyg samt examensbevis och/eller kursbevis.

Meriterande är utbildning och erfarenhet som bidrar till att sökanden framgångsrikt ska kunna tillgodogöra sig utbildningen i det sökta ämnet.

- Utbildning

Särskild vikt läggs vid utbildningens omfattning, djup och betyg inom området för det sökta ämnet, särskilt betyg på självständiga skriftliga arbeten.

Stor vikt läggs även vid utbildningens omfattning, djup och betyg inom andra områden av stor relevans för det sökta ämnet.

- Annan tidigare verksamhet

Särskild vikt läggs vid längre och självständig yrkesverksamhet av stor relevans för det sökta ämnet.

B Skicklighet – visad kunskap, färdighet och förmåga

Bedömningen grundar sig på en värdering av sökandens ingivna uppsatser och andra självständiga skriftliga arbeten av vetenskaplig karaktär samt en projektbeskrivning²³. För de sökande som därvid bedöms vara mest meriterade tillkommer vid behov intervju och referenstagning.

Meriterande är att sökanden kan visa prov på sådan kunskap, färdighet och förmåga som bidrar till att sökanden framgångsrikt ska kunna tillgodogöra sig utbildningen i det sökta ämnet. Exempel på detta är

- god teoretisk, analytisk och metodologisk kunskap,
- god förmåga att skriftligt och muntligt diskutera frågeställningar och slutsatser,
- intellektuell självständighet och
- god förmåga att genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar.

Särskild vikt läggs vid sökandens förmåga att

- identifiera och formulera realistiska och fruktbara forskningsfrågor
- integrera kunskaper och erfarenheter och applicera dem på sätt och i sammanhang där de inte tidigare har använts samt
- föra en dialog präglad av såväl självständighet som samarbetsförmåga.

C Sammanvägning av meriter

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande (7 kap. 41 § HF).

Vid sammanvägning av bedömningsgrunderna A och B läggs störst vikt vid bedömningsgrunden B Skicklighet.

D Jämställdhet

Vid likvärdiga meriter efter sammanvägningen enligt ovan ges företräde till sökande från underrepresenterat kön bland doktoranderna i ämnet.²⁴ Med underrepresenterat kön avses här att andelen kvinnliga eller manliga doktorander inom ämnet understiger 40 procent.

---

²³ Projektbeskrivningen bör innehålla upplysningar om ämne och syfte, frågeställningar och disposition, forskningsmässigt intresse, teori och metod samt material, och till omfattningen vara 5–10 sidor.

²⁴ 1 kap. 5 § andra stycket högskolelagen (1992:1434) m.fl. bestämmelser